

יוסף זוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "השדך זוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעלן")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

מתפללים

שבת יב' תשרי ה-תשפ"ב
 פרשה: **האזינו**
 הפטרה: **וידבר דוד לה'**

הדלקת נרות - 18:23
 צאת השבת - 19:15
 ר"ת - 19:58

הדלקת נרות בשבת הבאה 18:13

חול המועד	האזינו
5:20	5:13
5:27	5:20
6:32	6:27
12:33	12:35
13:03	13:06
18:34	18:44

"התנתן שבת בלילות תורה, ונגע שבת" מוסר "אירחות מרויח" הליכות יוסף ורחל

* חז"ל הפליגו בדבריהם בחשיבות מצות עונג שבת, ובשכר מי שמקיימה בהידור. ולדעת רבים מרביתנו הראשונים, מצות עונג שבת היא מצות עשה מן התורה. וכן היתה דעתו של מרן זצוק"ל להלכה, שמצות עונג היא מצות עשה מן התורה. ומכל מקום לא היה מרן זצוק"ל מאריך כל כך בסעודות שבת, כחמת חפצו לעסוק בתורה, ומיד כשהיה מסיים לברך ברכת המזון היה יושב ועוסק בתורה.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד וברוריה הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"אופק השנה"

השנה החדשה החלה, רוחות סתיו החלו לתפוס את מקומן של רוחות השרב, ועינינו תרות ומחפשות אחרי סימנים שיראו שתהא זו שנה אחרת, סימנים שיבשרו על ברכותיה ובשורותיה הטובות של השנה החדשה. ולכאורה ממש עסקים כרגיל, החל מהשלטון שכבר נקעה נפשנו מלציין את רדידותו, ועד המציאות היומיומית שנראית אפורה מתמיד. ובכל זאת דברים שרואים משם, לא רואים מכאן. משם, מגבעת האמונה רואים את האופק המאיר, שכמובן לא ניתן לראותו מבקעות היאוש והרדוד. העומדים על גבעת האמונה מבינים שימים אלה הם ימי הכנה, כי האופק הולך וקרוב ולכן צריכים להיות מוכנים.

את הציווי על מצוות ארבעת המינים פותחת התורה בפסוק: "ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי עץ הדר, כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל". על הביטוי: "ביום הראשון". מפרשים חז"ל: "ראשון לחשבון עונות". שהרי ביום הכיפורים נמחלו כל עונות עם ישראל, ובטו' בתשרי, שבו חל חג הסוכות, ומתחילים בפעם הראשונה ליטול את ארבעת המינים, הוא גם היום הראשון לחשבון העונות של השנה החדשה. השאלה המתבקשת היא: הרי ישנם ארבעה ימים בין יוה"כ לחג הסוכות, וכי אין בהם עונות?

מסבירים רבותינו, שמאחר ובימים אלה עם ישראל רודפים ומחזרים אחרי המצוות: מביאים קורות ולוחות לבניית הסוכה, מקצצים ענפי אילנות לסכך בהם את הסוכה, עוסקים בקניית אתרוג מהודר, לולב הדס וערבה, טורחים בשמחת החג ע"י קניית משקאות ומאכלים, הרי שמרוב העיסוק במצוות, רחוקים הם מן העברות. ולכן רק ביום הראשון של חג הסוכות, לאחר שנסתיימו כל ההכנות, מתחילה האפשרות לשנות, למעט ולעשות עונות. אין ספק כי גם האדם העסוק ביותר במצוות הסוכה, ארבעת המינים והחג, בודאי שיוותר לו זמן שבו ניתן יהיה לעשות עבירה. אך חז"ל גילו לנו דבר נפלא - כאשר האדם עסוק בפעולותיו, בדבורו ובמחשבתו, בדברים חיוביים, הרי שהעיסוק בשלילה יהיה ממנו והלאה. כי בעולמו של הקב"ה אין חלל, אין ריק, ומקום המתמלא מן הטוב הרי שבהכרח הוא דוחק את רגליו של הרע. אך יש כאן דבר עמוק יותר, כי העיסוק בבניית סוכה וקניית ארבע מינים, זו רק ההכנה לקיום המצוה, ולא קיום המצוה בעצמה. ללמדנו, עד כמה גדול כוחה של ההכנה למצוה, שהיא מנתבת את כל כוחות הנפש ואת כל ישותו של האדם, עד שלא נותר מקום לדבר אחר.

העלון לע"ג
 דודי דוד פרץ בר איזיה ז"ל שנלב"ע יב' תשרי
 מכלוף עמרם כנולדו בר זוהרה עדיזה שנלב"ע יז' תשרי
 ת.צ.ג.ב.

אמר: 'ממרחק באו, פתחי להם ויעלו'. כיון שראה אותם, געה בבכיה ואמר: 'שלום עליכם. אחים יקרים! הכך אחינו שבתים בוויים ושפלים, שקוראים לעצמם עבדים? אמרו לו: 'אין מניחים אותנו להיות עבדי ה', אלא עבדים לעבדים! עבדים משלו בנו, ופורק אין מידם. צרות רבות סבבנו, אוי נא לנו שכך עלתה בימינו! הושיטו לו את האגרת, ועינו זלגו דמעות, בקוראו על צרותיהם של אחינו בני ישראל בירכתי תימן. אולם מיד התעשת ואמר: 'מצוה באה ליד, ואני עסוק בבכי. הן רעבים וצמאים אתם, ועייפים מטורח הדרך! טלו ידיכם ושבו לסעוד את לבכם, ואל תדאב נפשכם, כי לה' הישועה. בטחו בו, כי לא יטוש את עמו בעבור שמו הגדול! אכלו ושתו, והוא עומד עליהם לשרתם. כאשר כילו לאכול, אמר: 'עד שאתם סועדים את לבכם, הגיתי בעניינכם והוגעתי את מוחי כדת מה לעשות. נוכחתי לדעת, שקצרה ידי מלסייע לכם. שמעו את דבריו, ויפג לבם. לא האמינו שיצאו מכאן בידים ריקות. חש באכזבתם, ומיהר להבהיר את דבריו: 'ודאי, גבאי צדקה אני, ואין חשובה ממצות פדיון שבויים. ביחוד כאשר השבת הקדושה שרויה בידי בן בליעל המבקש כופר בעדה. אך מה יושעכם ממן, ואפילו הן רב. הן יועיל לפדות שבת אחת או שתיים. כלום תשובו לכאן בחודש הבא שוב? לא זו הדרך, לא זה הפתרון. יש לעקור את הגזירה מן השורש. חייבים לבטלה מעיקרה! נאנחו ואמרו: 'הדברים ידועים, כבר ניסו והשתדלו. הרבו תחינה ובקשה, והצורך אטם אזניו. ניסו לשחד, להחניף ולפייס, ולא הועילו כלום. אמר: 'אם ניסו לפייס את המושל, ודאי העלו חרס בידם. שכן שוא תשועת אדם'. אמרו: 'גם אחוזו אומנות אבות, גזרו ימי תפילה ותענית, והיו השמים נחושה! אמר: 'אכן, לא הכל זוכים להעביר את רוע הגזירה. אך דעו לכם, שצדיק אחד יש בכאן, איש אלקים קדוש ונורא. כל ימיו מתאבל הוא על החורבן ומצטער בצער השכינה הקדושה, שבניה גלו מעל שולחן אביהם שבשמים, יצאזה ואינם. מתחטא הוא לפני אבינו שבשמים כבן יקר, שאביו עושה לו רצונו. עליו אמר הכתוב: 'ותגזר אומר, ויקם לך". צדיק גזור, והקנב"ה מקיים! אמרו: 'שמא עטוף הוא מחצלת קנים, ופניו כפני מלאך האלקים? אמר: 'הוא זה, יאודי ה' ימיו ושנותיו'. אמרו: 'פגשנו בו בבית הכנסת, והוא ששלח אותנו לכאן! אמר: 'אוי לי, שהטריח הצדיק עצמו בגיני ועתה, אחי אהובי, שמעו נא לדברי. קומו ושובו לבית הכנסת ושהו בו עד לחצות הלילה. כחצות, שהיא עת רצון לפני המקום, יבוא הצדיק לבית הכנסת לערוך תיקון חצות ולקונן על החורבן ועל גלות השכינה. התנפלו לרגליו ארצה והתחננו לפניו להעתיר ולבטל את רוע הגזירה. כי יש לאל ידו להושיעכם מצרתכם, ולה' הישועה! שמעו השלוחים לעצתו, ועשו כאשר אמר. בחצות הליל, כאשר הופיע הצדיק בבית הכנסת, נפלו לרגליו ארצה וקראו בקול בוכים: 'אנא, אדונינו, תיקר בעיניך נפשנו ונפש בני כל גולת ישראל אשר בתימן, ומלטם מהצרה הגדולה, למען כבוד שמים וכבוד שבת ויום טוב! ראה נא בעוניינו וריבה ריבונך!

הודעות מרכז "Shafar" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
 לידעת הציבור הקדוש בגלל עלויות בהדפסת לוח השנה, לא יהולק לוח חנינם. כל המעוניין בלוח צריך לרכוש את הלוח. כמו כן אפשר לרכוש לוח שנה בצורת טבלה על דפים בגודל A4. הרכישה אצל יובל פרטובי
 העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

"האזינו השמים ואדברה"
הפסוק בא לומר, כי יש לאדם לשים לב שהעונות שהוא עושה פוגמים עד השמים כמו שאמר עזרא הקופר: "אלהי בושתי ונבלמתי להרים אלהי פני אלך כי עונותינו רבו למעלה ראש, ואשמתינו גדלה עד לשמים", ובכן יחרד לב אנוש ביודעו כמה הוא פוגם עד השמים.

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"
יש לפרש בדרך רמו, כי הנה "השמים" רומז לתלמידי חכמים שמתעסקים במלאכת שמים, ו"הארץ" רומז לאנשים פשוטים שמתעסקים בעניני הארץ. וכוננותנו מוסר בפני תלמידי חכמים צריך לזכר בפניהם דברים קשים כיון שהתביעה מהם גדולה לפי גודל מעלתם. ואילו כשנרתיים מוסר בפני אנשים פשוטים יש לתת בדברי נועם ובנחת, שלא יבעטו חלילה מחמת מיטוט ידיעתם והבנתם.

וזהו שאומר הכתוב. **"האזינו השמים"** - כשאני מדבר עם תלמידי חכמים שדומים לשמים, אזי "ואדברה" - אני מדבר דברים קשים, אבל "ותשמע הארץ" - כשאני מדבר עם המון העם שדומים לארץ, אזי "אמרי פי" - אני מדבר דברים רכים (כי "אמירה" היא לשון רכה), כדי שהדברים ייקלטו באזניהם.

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"

מסופר על הגאון רבי יוסף דוב סרלוביץ זצ"ל מבריסק, ששאלו אותו פעם, מדוע ארוכה כל כך שירת "האזינו" ומקיפה ארבעים ושלשה פסוקים? לעומת זאת כוללת "שירת הים" ששרו על נס קריעת ים סוף וטביעת המצרים, רק שבמנה עשר פסוקים, וביותר קצרה שירת, "הבאר" ששרו בני ישראל במדבר, ואין כה אלא ארבעה פסוקים בלבד.

השיב הרב בשאלים בבדיחות הדעת. רבים מכם מכירים בודאי את הפתגם העממי: הרבי לבדו יודע הרבה מאד. הרבי עם תלמידיו יודעים גם כן לא מעט. ואילו התלמידים לבדם אינם יודעים אלא מעט מאד.

לפי מאמר זה מתיישבת היטב השאלה ששאלה. שירת "האזינו" שר משה רבינו לבדו, ולכן היא שירה גדולה ומקיפה. שירת הים שגילה נאמר "או ישיר משה ובני ישראל" קטנה משירת "האזינו" שמשוה שר לבדו, אך כיון שמשוה מצרף את קולו בשירה זו, היא עדיין גדולה למדי. ואילו לגבי שירת הבאר שבספר "במדבר" נאמר במפורש: "או ישיר ישראל" שירה זו שרים אפוא התלמידים בלי הרבי, משום כך היא קטנה ומצומצמת מאד...

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"

יש לפרש בדרך רמו, שהכתוב בא לומר, שמתלמידי חכמים הקורשים בפני המון העם, צריכים הם לפני כן להבין טוב את החומר, כדי שהכל יהיה ערוך בידיהם היטב, לבל יטעו חלילה בהלכה או בדברי המוסר.

וזהו שאומר הכתוב: **"האזינו השמים ואדברה"** - התלמידי חכמים שדומים לשמים, צריכים להאזין היטב לדברי התורה ולחזור עליהם, כדי שיקויים בהם: "ותשמע הארץ אמרי פי" - שהמון העם שדומים לארץ יוכלו לשמוע ולהבין היטב את הדברים שאומרים מפי התלמידי חכמים.

"יערוף כמטר לקויו תזל כטל אמרתי"

יש להבין מדוע הכתוב דימה את התורה למטר וגם לטל, ולאחר שדימה אותה לטל, חזר שוב ודימה אותה למטר כאומרו "כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב?"

והסבר הוא על פי מה שמסופר בספרים הקדומים (מהרא"ב נבישון ז"ל בביאור משלי): מלך מצרים היה יושב במסיבה עם כל השרים, וגם הרמב"ם ז"ל היה ביניהם. אמר המלך לשרים: הגידו נא לי כמה ערכי וכמה אני שוה?

ובולם כבהמות נדמו ולא ענו, כי פחדו להמשיל אותו לאיזה דבר פן יכעס, אך הרמב"ם ז"ל אמר: אדוני המלך, שווייך וערכך כמו המטר שהוא מחיה את כל העולם, והמלך שיבא את הרמב"ם, כיון שלא שם לו גבול.

ונראה שכונת הרמב"ם היתה לומר, שכולם נהנים מהמלך עני ועשיר חלש וגבור, כי אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו. וכן המטר כולם נהנים ממנו, עשיר ועני חלש וגבור גבוה ונמוך.

ולכן הכתוב דימה את התורה למטר, כיון שיד הכל שוה בו עני ועשיר חלש וגבור, כל הרוצה ליטול יבוא ויטול. וטעם נוסף שדימה אותה למטר, שכשם שהמטר אין קונים אותו בכסף, כן התורה צריך ללמדה בחנם, ולכן אמר תחילה "יערוף כמטר לקויו". אולם מכיון שהמטר לא נהנים ממנו אלא בימות החורף אבל בקיץ הוא קללה, לכן חזר ודימה אותה לטל, ואמר "תזל כטל אמרתי". שאין הטל נפסק לא בחורף ולא בקיץ. ומכיון שהטל אינו יורד אלא בלילה ואינו מעזי ביום, ואילו התורה צריך לעסוק בה ביום ובלילה, לכן חזר ודימה אותה למטר פעם שניה, כי המטר יורד בין ביום ובין בלילה, ולכן אמר "כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב".

"כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו"

הכתוב בא להודיענו שעל ידי שאנו מזכירים ומברכים את ה', על ידי זה נעשים פעולות למעלה. ובא להזכיר ולומר להם שאל יקל בעיניכם אמירת הברכות והתפלות, עד שתבואו לומר איזה ממשות יש בדיבור בעולמות העליונים עד שמכווחו יהיו נבנים עולמות עליונים? אלא אדרבה עליכם לדעת שהדיבור הוא העיקר, כי למעלה העיקר הוא הרוחניות, והגשמיות בטלה ומבוטלת, שהרי משרתי עליון אין להם אלא שבח הפה כמו שכתוב: "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש וכו'", הרי פשוט שכל עבודתם אינם אלא בפה, והם בעצמם תלויים בנו ואינם משבחים ומפארים אלא עד שאנו מקדימים תחילה. ומזה נבין שהעיקר תלוי בפה.

וזהו שאמר הכתוב: **"כי שם ה' אקרא"** - כשאני למטה קורא ה' בברכה ותהלה, או באותה שעה מתעוררים המלאכים למעלה ו"הבו גודל לאלקינו".

הלכות יוסף ורחל

זהירות בתפלת המנחה, ואמירת החזרה בתפלת המנחה, ואיסור אכילה ושאר דברים שאסור לעשותם בשעת המנחה ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

מסקנת ההלכה לענין מלאכות קודם מנחה

ת. מנהג העולם להקל להכנס לבית המרחץ או לרדן דין אפילו אחר שהגיע זמן מנחה קטנה, ואפילו במרחץ גדול ותחלת דין תורה. ואף הספרדים ועדות המזרח נהגו להקל בזה, וסמכו על כך שיש להם זמן קבוע ללכת לבית הכנסת להתפלל מנחה סמוך לערב. ונכון להחמיר שבשעה שנכנס לעשות הדברים האלו יהיה שם מי שיזכירנו להתפלל מנחה.

ומחמת כן נהגו העולם להקל ללכת לבית המרחץ בערב שבת להתרחץ לכבוד שבת, כיון שיש להם שעה קבועה להתפלל, וגם נמצא שם מי שמזרו את האנשים לצאת קודם שיגיע זמן הדלקת נרות שבת. ומכל מקום אם אפשר הדבר נכון להחמיר להתפלל מנחה תחלה ואחר כך ללכת לעשות הדברים הנ"ל.

ולענין תספורת רגילה, אם יש לספר כמה זוגות מספרים, באופן שאם ישבר אחד מהם יוכל להשתמש באחר, יש להקל למנהג הספרדים להסתפר אפילו לכתחלה אחר הצות היום עד סוף שעה תשיעית ביום אפילו אם אין לו זמן קבוע להתפלל מנחה ואין שם מי שיזכירנו להתפלל. וכן מי שמתגלה במכונה חשמלית, יש להקל בזה כל שיודע שיש לחבירו מכונה שיכול לשאול ממנו. (ולמנהג האשכנזים יש להקל בזה קודם שיגיע הזמן הסמוך למנחה קטנה אפילו אין לספר כמה זוגות מספרים).

ואם כבר הגיע הזמן הסמוך למנחה קטנה, דהיינו אחר תשע שעות מתחלת היום, אין להקל אלא אם כן יש לו זמן קבוע ללכת לבית הכנסת להתפלל מנחה סמוך לערב, או שיש שם מי שיזכירנו להתפלל מנחה. ואם אפשר הדבר נכון להחמיר להתפלל מנחה תחלה ואחר כך ילך להסתפר.

תספורת אחר הצות היום עפ"י הקבלה

פ. מותר מעיקר הדין להסתפר אחר הצות היום, לפי התנאים שנתבארו לעיל בסעיף הקודם, וכל שכן אם כבר התפלל מנחה קודם לכן. ואף הנהוגים ללכת אחר הוראות רבינו האר"י, יכולים להקל בזה אחר שהתפללו מנחה. וכן יכולים להקל להסתפר בלילה אחר שהתפללו ערבית.

אמרות יוסף ורחל

עשיר אחר מחסידי בעל הדיברי שלום מסטרופקוב. היה מחזר אחר אתרוג מהורר, והיה משלם בעבורו הון רב לימים ירד מנכסיו ואיבד את כל רכוסו. באותה שנה הצטייר מאור, ששוב לא יוכל לקנות אתרוג בלבבו. בעמרו כך בבית-המדרש, מהורר במהשבותיו, שמע פתאום את הרבי אומר: "מי אמר שאי אפשר להשיג השנה אתרוג יפה? הולכים לסוחר, מבניסים את הירד לארגז ומוציאים אתרוג מהורר". בשמיעו כך, מיהר החסיד לסוחר האתרוגים, ושאל כמה ירצה תמורת אתרוג שיוציא מן הארגז מבלי להביט בו. הסוחר נקב בסכום פקוט. הבניס החסיד את הירד לארגז ולתדהמת הכול הוציא משם אתרוג הרור, שלא היה במותו בכל העיר.

"כוח האמונה"